

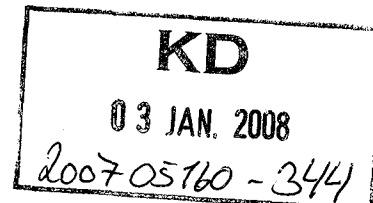
Fylkesmannen i Hordaland

Saksbehandler, innvalgstelefon
Marianne Svege, 55 57 23 72

Vår dato
02.01.2008
Deres dato
31.10.2007

Vår referanse
2007/12354 611
Deres referanse
200705160-/MLA

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Høringsuttale om utkast til endringer i lov 17. juni 2005 nr 64 om barnehager

Rett til barnehageplass, rammefinansiering, finansiering av ikke-kommunale barnehager og innhenting av nødvendige data i barnehagesektoren

Høringsinstansens navn: Fylkesmannen i Hordaland, Utdanningsavdelingen

3. Rett til barnehageplass:

Fylkesmannen i Hordaland mener at det vil være positivt for både barn, foreldre og samfunnet som helhet at lovfestet rett til barnehageplass blir innført. Denne retten vil gjøre hverdagen til småbarnsfamilier mer forutsigbar, noe som vil komme hele samfunnet til gode.

Til pkt 3.4.2

Fylkesmannen mener at retten til barnehageplass ikke bør knyttes til nærmiljøet eller skolekretsen, men at den skal være en rett til et barnehage tilbud innen kommunegrensen. Lokale variasjoner i arbeidslivet og ulike ønsker og behov hos foreldre gjør at det er lite hensiktsmessig å avgrense retten til plass til nærmiljøet eller skolekretsen

Til pkt 3.4.3

Vi vil presisere at de som ønsker det må få et reelt tilbud om heltidsplass.

Til pkt 3.4.4

Ved ett opptak i året kan noen barn risikere å bli ett år og elleve måneder før de får plass i barnehage, mens andre får plass kort tid etter fylte ett år. Fylkesmannen mener at dette medfører for store forskjeller i hva retten til barnehageplass innebærer for det enkelte barn. For å redusere disse forskjellene bør det innføres krav om minst to opptak i året så snart som mulig. En eventuell overgangsordning bør bare gjelde i en meget begrenset periode.

Til pkt 3.4.6

§12 første ledd – Samordnet opptaksprosess i kommunene

Vi mener at denne bestemmelsen slik den i dag er formulert stiller få krav til barnehageeierne. Det er naturlig at det er kommunen som skal legge til rette for dette samarbeidet, men barnehageeierne bør i større grad være forpliktet til å komme frem til hensiktsmessige avtaler med kommunen. Dette blir særlig viktig i perioder med overkapasitet, der samarbeid om opptak krever medvirking fra alle barnehagene dersom det skal fungere.

§13 Rett til prioritet

Fylkesmannen mener at rett til prioritet ved opptak for de to gruppene bør videreføres. Det kan være av særlig stor betydning for både dem og deres foreldre å få barnehageplass så tidlig som mulig. For disse barna bør det av nevnte grunner heller ikke være noen aldersbegrensning nedad, jf ordningen i Sverige.

4 Rammefinansiering

Fylkesmannen i Hordaland finner det naturlig at statstilskudd til barnehager innlemmes i inntektssystemet når full barnehagedekning er nådd. Dette gir en enklere administrativ håndtering og mulighet for en bedre tilpasning til lokale forhold.

Forslaget om overgangsordning tiltredes.

Det tas ikke stilling til kostnadsnøklerne da disse naturlig nok fordrer en nærmere utredning sentralt.

5. Finansiering av ikke-kommunale barnehager

5.5.1 Finansieringsplikt for kommunen

Det foreslås å pålegge kommunen en plikt til å finansiere eksisterende godkjente ikke-kommunale barnehager. Dette er etter vår oppfatning en selvfølge da disse barnehagene har etablert seg i et finansieringsregime som gir dem rett til støtte. Det antas videre at denne støtten vil videreføres i rammetilskudd på makronivå.

5.5.2

Vi mener at det ved full behovsdekning er nødvendig å gi kommunene en viss styringsrett i forhold til finansiering av nye barnehager. Dette først og fremst for å hindre overkapasitet og at eksisterende barnehager må legge ned. Samtidig har kommunene en dobbeltrolle som både godkjenningsmyndighet og barnehageeier som kan påvirke avgjørelsen om finansiering av nye barnehager.

Fylkesmannen i Hordaland har erfaring med at det er en vesentlig forskjell i ressurser og kompetanse mellom de store, profesjonelle, barnehageeierne og mindre aktører. Evnen til å fremme sitt syn overfor kommunen er ulikt fordelt.

Fylkesmannen går inn for begrenset kommunalt skjønn, alternativ 2. Ved at kommunen kan avslå finansiering bare dersom barnehagen ikke tilfører et mangfold i tilbudet eller at det ikke er behov for den, kan en gjennom en slik bestemmelse hindre overkapasitet samtidig som en sikrer utbyggernes rettsikkerhet. Dette er

særlig viktig av hensyn til de aktørene som ikke har store selskaper i ryggen. Det bør under et slikt regime gis klare indikasjoner i lovarbeidet på hva som defineres som "vesenlige negative følger" og ellers på hvilke kriterier kommunens vurderinger skal baseres på.

Det er imidlertid viktig at kommunen så tidlig som mulig i prosessen avgjør spørsmålet om finansiering av en ny privat barnehage. Det vil være nødvendig for en utbygger å vite om finansieringen er på plass før de kan sette i gang arbeidet. Kommunene bør derfor gi et forhåndstilsagn om økonomisk støtte, forutsatt at den ferdige barnehagen er i samsvar med planene og lovens krav.

5.6.2

Fylkesmannen ser det som positivt at forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd er foreslått opphevet. Forskriften har til tider vært så komplisert at det er fare for at barnehager ikke sikres det tilskuddet de har krav på. Det er derfor nødvendig at et nytt regelverk blir enkelt og oversiktlig slik at barnehagene kan planlegge økonomien på en tilfredsstillende måte.

Ved overgangen til rammefinansiering er det viktig at de eksisterende private barnehagene sikres videre økonomisk støtte. Fylkesmannen mener at dette best kan gjøres ved en statlig regulering av finansieringsplikten. Vi støtter forslaget om å i lov fastsette at ikke-kommunale barnehager har krav på en gitt prosentsats av det tilsvarende barnehager eid av kommunen i gjennomsnitt mottar i kommunal finansiering.

Fylkesmannen i Hordaland er enig med departementet i at det må være klare regler for bruken av den kommunale støtte for å unngå krysssubsidiering med mer.

5.6.2.1

Kommunene har i dag innarbeidet kunnskap om praktisering av "85% regelen", slik at det å beregne støtte til de private ut fra en viss prosentsats vil være gjenkjennelig i de fleste kommuner.

Ved fastsetting av et slikt tilskudd er det viktig at en bruker tall fra fjorårets regnskap for de kommunale barnehagene, oppjustert i forhold til lønns- og prisvekst. Det er samtidig av stor betydning at vedtaket fattes så tidlig på året som mulig og at tidspunkt for dette blir fastsatt i lov. Tilskuddet kan eventuelt justeres i løpet av året dersom alle regnskapene ikke er klare til fastsatt dato. Departementet bør under et slikt regime utarbeide retningslinjer for hvilke kommunale kostnader som skal med. Disse retningslinjene bør være slik at barnehagen enkelt kan etterprøve kostnadsnivået f.eks. gjennom krav til dokumentasjon.

5.6.5

For å sikre nye og etablerte barnehagers rettigheter, mener vi at begrenset kommunalt skjønn ved nyetableringer og en statlig regulering av finansieringsplikten er å foretrekke. Vi finner at det foreslåtte alternativ nr 4 ivaretar disse rettighetene på best måte.

I tillegg mener vi at det bør gis klagerett til Fylkesmannen på nivået på det kommunale tilskuddet. Av erfaring vet vi at kompetansen i kommunene kan variere, og at det er viktig å sikre private barnehager en klageordning. Vi foreslår at ordlyden i alternativ 4, 4. ledd endres til:

*Kommunens vedtak etter andre **og tredje** ledd kan påklages til fylkesmannen*

6. Innhenting av nødvendige data i barnehagesektoren

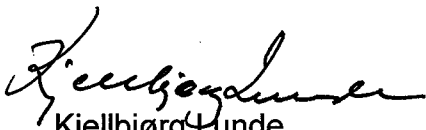
6.3.4.3

Den statlige finansieringsordningen er grunnlag for det mye av dages barnehagestatistikk. Fylkesmennene bruker disse dataene både som grunnlagsmateriale for tilsyn og for å lage lokale oversikter for barnehagesektoren. Selv om både innhenting og systematiseringen av data har blitt gradvis bedre de siste årene, er det et stort behov for å utvide datagrunnlaget og forbedre innrapporteringssystemet.

Fylkesmannen er derfor positiv til opprettelsen av en sentral database, med opplysninger på både individ-, barnehage- og kommunenivå. Vi forutsetter at slik database er i samsvar med de lover som regulerer innhenting, oppbevaring og bruk av data. Vi ser det også som svært viktig at foreldre og foresatte informeres om datainnhenting.

Erfaringer fra GSI viser at det er av avgjørende betydning at fylkesmannsembetene får oppgaven med å kvalitetssikre innrapporterte data. Fylkesmannen må også ha tilgang til en slik database, både for å hente ut grunnlagsmateriale for tilsyn, og for å kunne skaffe informasjon om barnehagesektoren på fylkesnivå.

Med hilsen

Kjellbjørg Lunde
Utdanningsdirektør

Hjalmar Olseth
Ass. Utdanningsdirektør